

Ajankohtaiskatsaus pakkausmateriaalien ja muovien lainsäädäntöön

Tarja-Riitta Blauberg, YM

Uudet vähähiiliset ratkaisut kiertotaloudessa -seminaari

8.10.2020 Tampereen yliopisto

Esityksen sisältö

- Pakkaukset ja EU:n uudet jätesäädökset
 - Kierrätystavoitteet
 - Tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset
 - Tuottajavastuun mukautetut maksut
- SUP-direktiivi
- EU:n rahoituskehyyksen uusi muovi-omavara
- Mikromuovien rajoittamista koskeva ehdotus

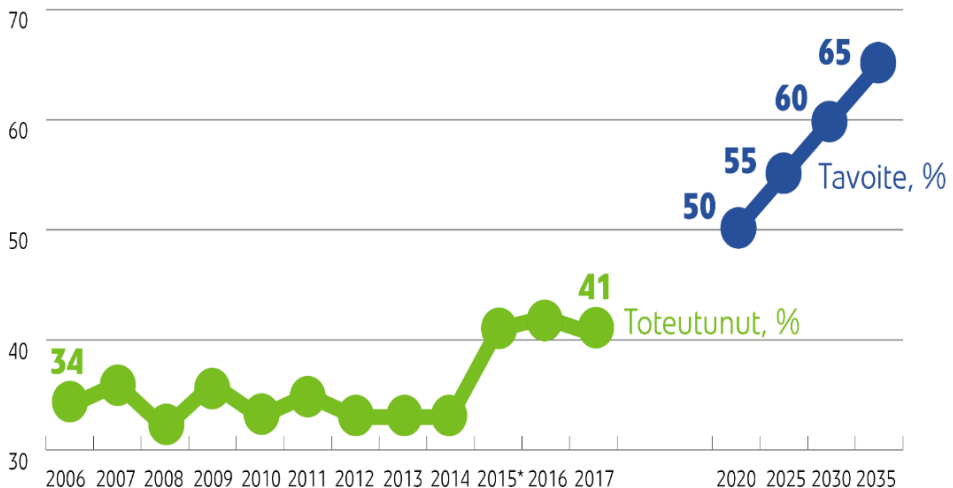

Pakkaukset ja EU:n uudet jätesäädökset

- EU:n uudet jätesäädökset voimaan 4.7.2018
- Kansallisen täytäntöönpanon 2 v. määräajasta ollaan myöhässä, HE luonnos ollut lausunnoilla kesällä 2020 ja eduskuntaan syksyn aikana
- Uudet kierrätystavoitteet ja laskentamenetelmät
- Tuottajavastuujärjestelmille vähimmäisvaatimukset
 - Kustannusvastuu
 - Mukautetut tuottajavastuumaksut
 - Oma- ja ulkovalvonta (taloushallinto, raportoitujen tietojen laatu)
 - Etäkauppa ja valtuutettu edustaja
- Kielto polttaa/sijoittaa kaatopaikalle kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä
- Seurannan tehostaminen ja jätetietojen vertailukelpoisuuden parantaminen

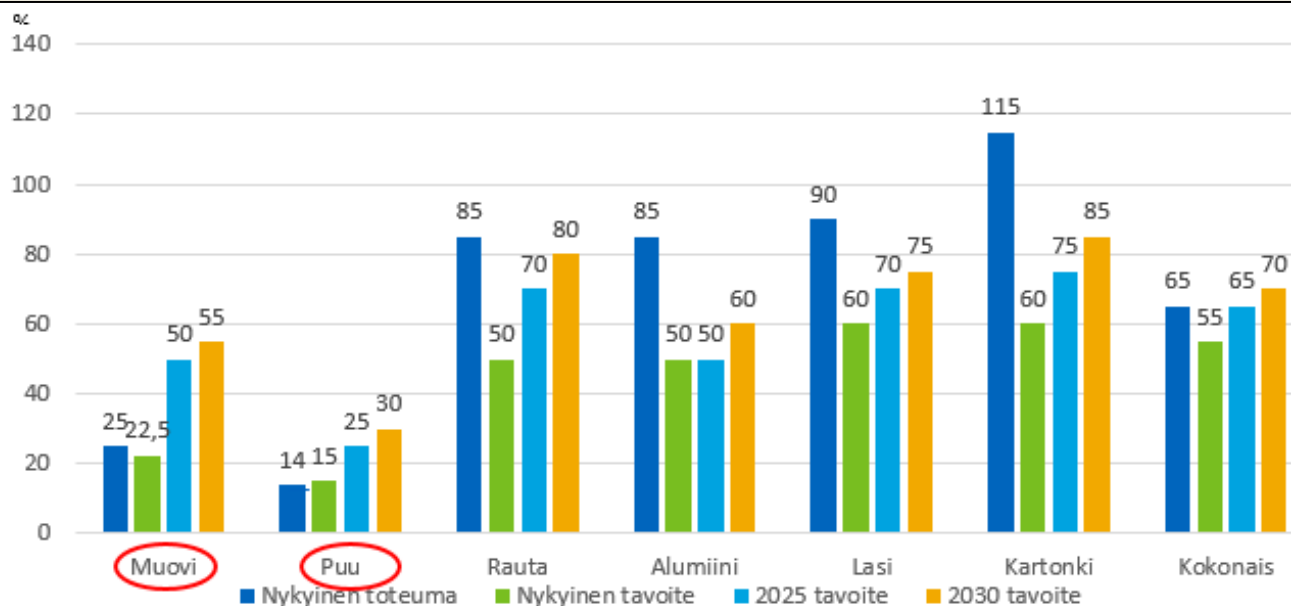
Yhdyskuntajätteen kierrätysaste ja tavoitteet

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtyi muutos.

Yhdyskunta- ja pakkausjätteen uudet kierrätystavoitteet ja kierrätyksen nykyinen toteuma

Uudet laskentasäännöt edellyttävät, että kierrätetystä määrästä vähennetään lopulliseen kierrätykseen päätyvät rejekti -> tämä tulee laskemaan kierrätysasteita muutamalla prosenttiyksiköllä

Pakkausten tuottajien kustannusvastuu

- **Jätteiden erilliskeräys ja käsittely**
 - jätehuoltotavoitteiden saavuttamiseksi
- **Tiedotus ja neuvonta**
- **Raportointi**

Mahdollisuus poiketa täydestä kustannusvastuusta, mikäli se on perusteltua järjestelmän taloudellisen elinkelpoisuuden varmistamiseksi siten, että:

➤ **Pakkausten tuottajien katettava kustannuksista vähintään 80 %**

➤ **Loput 20 % maksavat jätteen tuottajat tai jakelijat**

SUP (kertakäyttömuovituotteet) direktiivi edellyttää tiettyjen tuotteiden tuottajan kustantavan myös roskaantumisen puhdistamisen kustannukset sekä julkisen jätteen keräysjärjestelmän (katuroskikset) kustannukset

Mukautetut tuottajavastuumaksut

- Maksut räätälöitävä tuotteittain/tuoteryhmittäin ottaen huomioon
 - kestävyys, korjattavuus ja uudelleenkäytettävyyden sekä kierrätettävyyden ja vaaralliset aineet
- Komissio julkaisee suuntaviivat (arviolta loppuvuonna) tuottajavastuun vähimmäisvaatimuksista, ml. mukautetuista maksuista
 - Erilaiset maksut materiaaliryhmän sisällä
 - Tavoitteena edistää lajittelua, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä sekä kierrätettävän materiaalin käyttöä
 - Design for Recyclability (DfR) Guidelines käyttö maksujen määrittelyssä
- Tulee olla linjassa uusien vaatimusten, standardien ja ohjeiden kanssa

Kierrätettävyys (DfR)

- Plastics Recyclers Europe (PRE): <http://plasticsrecyclers.eu/downloads>
- - European PET Bottle Platform (2019) Design Guidelines: <https://www.epbp.org/design-guidelines>
- - Cefi, Citpa, ACE and FEFCO (2019) Paper-based packaging recyclability guidelines: http://www.cefi.org/recyclability_guidelines
- Löhle, S., and Institute of Cyclos-HTP (2017) Verification and examination of recyclability: <https://www.cyclos-htp.de/publications/r-a-catalogue/>

Pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin (94/62/EY) muutos valmistella

- Muutoksen yhteydessä tarkastellaan myös pakkausten koostumusta sekä uudelleenkäytettävyyttä ja hyödynnettävyyttä (ml. kierrätettävyyttä) koskevia perusvaatimuksia (liite II)
- Komission avoin kuuleminen pakkausten perusvaatimuksista parhaillaan käynnissä (30.9.2020-6.1.2021):
- <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12263-Review-of-the-requirements-for-packaging-and-feasibility-of-measures-to-prevent-packaging-waste>

The Commission will review the requirements on packaging and packaging waste in the EU. This will include assessing how to:

- improve packaging design to promote reuse and recycling
- increase recycled content in packaging
- tackle excessive packaging
- reduce packaging waste.

Esimerkkejä pakkausten kategorioista maksujen mukauttamista varten*)

Glass
Paper – Carton (≥85%)
Steel - (≥50%)
Aluminium - (≥50% and ≥ 50μ)
PET - Bottles and Flasks - Transparent no colour
PET - Bottles and Flasks -Transparent blue
PET - Bottles and Flasks -Transparent green
HDPE - Bottles and Flasks
Beverage Cartons
PP - Bottles and flasks and other rigid
PS – Rigid packaging except EPS and XPS
HDPE – Rigid packaging other than bottles and flasks
PET – Transparent, other than no colour, blue or green
PET – Rigid packaging other than bottles and flasks, transparent

PET – Bottles and flasks, opaque
PE – films
Other rigid plastics (except EPS, XPS, compostables)
Other films (except compostables)
Complex packaging of which the majority is paper – carton (≤85%)
Aluminium packaging ≤ 50μ composed solely of aluminium
EPS, XPS and compostable plastics
Complex packaging of which the majority is plastic
Plastic/aluminium laminates
Wood, cork, textiles
Complex packaging of which the majority is glass
Complex packaging of which the majority is steel
Ceramics, porcelain

Tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämistä koskeva direktiivi (SUP-direktiivi)

- Täytäntöönpano 3.7.2020 mennessä
- Eri vaatimusten soveltaminen alkaa eri aikaan
 - Markkinointikiellot 3.7.2021 alkaen
 - Merkintävaatimukset 3.7.2021 alkaen
 - Pakkausten tuottajavastuuta koskevat säännökset 5.1.2023
 - Tuotevaatimukset: juomapakkausten korkit 3.7.2024 alkaen
 - Juomapullojen kierrätetyn muovin osuus
 - 25 % PET pulloissa 2025
 - 30 % kaikissa pulloissa 2030
 - Kulutusta vähennettävä 'kunnianhimoisesti ja pysyvästi' vuoteen 2026 mennessä (vertailuvuosi 2022)
 - Komission ohjeet ja täytäntöönpanosäädökset myöhässä

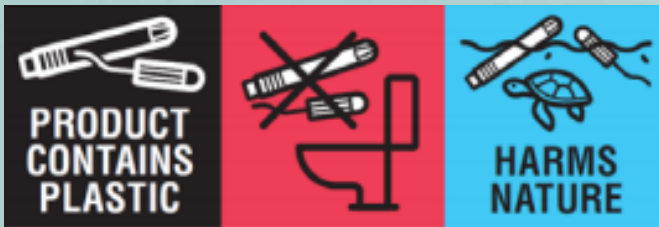
Keinot: Muovituotteille myyntikieltoja

- Muoviset aterimet, lautaset ja pillit
- Vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut mukit, juomapakkaukset ja syömävalmiin ruuan pakkaukset
- Vanupuikot, juomien sekoitustikut, ilmapallojen varret ja oxo-muovista valmistetut tuotteet

Keinot: Merkintävaatimuksia

- Terveysiteet, tamponit, tamponin asettimet, kosteuspyyhkeet, suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet sekä mukit
- Tuotteeseen tai sen pakkaukseen lisättävä roskaantumista ehkäiseviä merkintöjä, esimerkiksi ohje asianmukaisesta hävittämisestä.

Alustavia luonnoksia vaadittavista merkinnöistä

Keinot: Juomapakkauksille ja – pulloille vaatimuksia tuotesuunnitteluun ja erilliskeräykseen

- Enintään 3 litran juomapakkaukset, myös yhdistelmäpakkaukset:
 - Muovista valmistetun korkin on pysyttävä kiinni juomapakkauksessa käyttövaiheen aikana.
 - Pulloissa oltava tietty osuus kierrätysmuovia.
- Enintään 3 litran juomapullot ja niiden korkit ja kannet:
 - Vuonna 2025 erilliskerättävä 77 % markkinoille saatettujen muovipullojen määrästä (paino).
 - Vuonna 2029 erilliskerättävä 90 % markkinoille saatettujen muovipullojen määrästä (paino).

Keinot: Laajennettu tuottajavastuu

- Uusia tuoteryhmiä mukaan tuottajavastuuseen:
- muovia sisältävät juomamukit
- kalastusvälineet
- suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet, kosteuspyyhkeet, ilmapallot, muovia sisältävät pakkaukset ja juomamukit
- kustannusvastuu tiedonkeruun ja raportoinnin kustannuksista sekä roskaantumisen vähentämiseen tähtäävästä valistuksesta
- Muovisten elintarvikepakkausten, kääreiden, juomapakkausten, juomakassien ja muovikassien tuottajilla lisäksi kustannusvastuu julkisista keräysjärjestelmistä (=katujen roskikset) ja siivoamisesta tietyillä alueilla

Keinot: Kulutusta vähennettävä vuoteen 2026 mennessä

- Mukit ja syömävalmiin ruoan pakkaukset
- Kulutusta vähennettävä ”kunnianhimoisesti ja pysyvästi” vuoteen 2026 mennessä verrattuna vuoteen 2022
- Suomi voi asettaa itse kansalliset tavoitteensa ja määritellä keinot niiden saavuttamiseksi; direktiivi mahdollistaa mm. sopimusten hyödyntämisen
- SYKE:n selvitys käynnissä, valmistuu syksyllä 2020
 - Tunnistetaan potentiaalisia vähentämistoimia ja arvioidaan niiden vaikutuksia

Muovin määritelmän keskeiset elementit

- Luonnon polymeeri
 - Syntyy luonnossa tapahtuvassa polymerisaatiossa, siten esim. teollisissa käymisprosesseissa syntyvät polymeerit, kuten PHA, eivät olisi luonnon polymeereja
- Ei kemiallisesti muunneltu
 - Prosessiin menevillä polymeereillä sama kemiallinen rakenne kuin lopputuotteen polymeereilla
 - Regeneroitu selluloosa, kuten viskoosi ja lyocell eivät olisi kemiallisesti muunneltuja, mutta selluloosa asetaatti olisi kemiallisesti muunneltu, koska lähtömateriaalissa tapahtuva kemiallinen muuntautuminen säilyy lopputuotteessa
- Soveltuminen lopputuotteen pääraakeneosaksi
- Keskeistä onko tuotteessa käytetty muovi tarpeen tuotteen aiottua käyttötarkoitusta varten
 - Muovipinnoitetuissa mukeissa on pääraakeneosa
 - Lisäaineena käytetyt polymeerit, kuten retentio- ja sidosaineet, eivät olisi pääraakeneosa

EU:n rahoituskehyksen uusi maksuosuus: muovipakkaus-omavara

- 21.7.2020 Eurooppa-neuvosto linjasi kierrättämättömän muovipakkausjätteen uudeksi omavaraksi vuoden 2021 alusta lukien
- Parhaillaan valmistellaan toimeenpanoa, kuten neuvoston asetusta muovipakkausjätteen omavaran laskentamenetelmistä
- Kierrätetyn/ei-kierrätetyn muovipakkausjätteen määrä perustuisi pakkausjätedirektiivin uusien laskenta- ja raportointimenetelmien mukaisesti raportoituihin määriin.
- Jäsenvaltioiden maksuosuus määräytyy kierrättämättömien muovipakkausten määrän perusteella: 0,80 e/kg kierrättämättömiä muovipakkauksia
- Rahoituksen osuus melko pieni, vain 3 % EU-budjetin rahoituksesta
- Suomelle maksuosuus olisi vuoden 2018 pakkausmäärillä ollut n. 75 milj. euroa

Suomen muovi-omavara v. 2018 pakkaustilastojen perusteella

- Muovipakkausjätteen kokonaismäärä (=markkinoille saatetut) oli 134 664 t
- tästä kierrätetty 31,2 % eli 42 008 t
- > kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrä 92 656 t
- > omavaraksi tulisi 74,125 milj. e laskettuna 0,8 e/kg maksuosuudella.
- Vaikka muovipakkausten kierrätysaste on noussut **23,7 %:sta** (2015) **31,2 %:iin** (2018), kasvasi omavara **71,2 miljoonasta 74,1 miljoonaan**, kun verrataan vuosien 2015 ja 2018 tilastoja. Syynä muovipakkausten kokonaismäärän kasvu, joka on ollut suurempaa, kuin mitä komission laskelmissa ennustettiin.
- Kierrätyksen lisäksi olisi siten tärkeää saada pakkausten kokonaismäärää vähennettyä tai ainakin kasvua hillittyä.
- Muovi-omavara olisi kuitenkin Suomelle edullisempi kuin BKT-perusteisella varalla

Mikromuovien rajoittamista koskeva ehdotus

- Koskisi tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja
- Alle 5 mm (joka suuntaan) tai alle 15 mm kuidut, ml. Nanomuovit
- Ei koskisi: 1) käyttöä, jossa mikromuovi ei päädy luontoon, 2) luonnossa esiintyviä ja biohajoavia mikromuoveja eikä 3) lääkkeissä ja teollisuudessa käytettäviä mikromuoveja
- Ehdotuksen käsittely:
 - Julkinen kuuleminen 2019
 - ECHAN riskinarviointikomitean lausunto
 - Sosioekonomisesta analyysistä vastaavan komitean lausunto valmistuu joulukuussa 2020
 - Komissio laatii ehdotuksen REACH-asetuksen muuttamisesta. Jäsenvaltioiden muodostama REACH-komitea päättää ehdotuksesta äänestämällä. Euroopan parlamentin ja neuvoston tarkastelevat ehdotusta, ennen kuin rajoitus voidaan hyväksyä
 - Rajoitusehdotuksen käsittely tapahtunee vuoden 2021 aikana

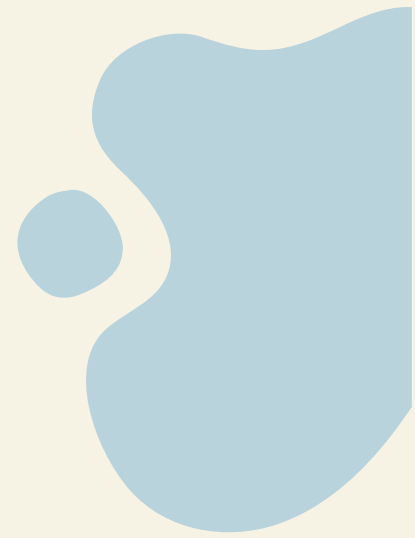
Tuotekohtaiset siirtymäajat

Käyttö	Voimaantulo (noin)	Päästöjen vähennys (tonneja/vuosi)*
Pois huuhdottava kosmetiikka ja puhdistusaineet, joissa mikrohelmiä	2021	107
Muu pois huuhdottava kosmetiikka	2025	3 140
Muut pesu- ja puhdistusaineet	2026	4 429
Tietyt lannoitteet	2026	17 500
Tietyt kasvinsuoja-aineet ja biosidit	2026	1 000
Iholle jäävä kosmetiikka (esim. ihorasvat)	2027	650
Lääkinnälliset laitteet	2023	< 1

* ECHA:n alustava arvio

Kiitos mielenkiinnostanne!

Tarja-Riitta Blauberg

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

